

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖНОГО СУДУ ПРИ ТПП УКРАЇНИ В 2014 РОЦІ

У 2014 році здійснювалася активна робота з популяризації діяльності міжнародних арбітражних інститутів при ТПП України. Ця робота проводилася в різноманітних формах. Головна з них – організація, проведення та участь у міжнародних та національних конференціях, семінарах, круглих столах і т.п.

Ключовим серед них було проведення МКАС при ТПП України 13 листопада 2014 р. в конференц-залі Торгово-промислової палати України II Міжнародних арбітражних читань пам'яті академіка І.Г. Побірченка.

На обговорення Арбітражних читань була винесена одна тема: «Арбітражна угода: базові принципи і сучасні тенденції», що дало можливість двадцяти доповідачам з України, Білорусі, Нідерландів, Польщі, Сербії та Фінляндії на 4-х сесіях глибоко і всебічно її висвітлити.

В Арбітражних читаннях взяли участь понад 100 учасників, серед яких були представники академічної та вузівської науки, корпоративні юристи, представники бізнесових структур, юридичних фірм, адвокати, практикуючі в галузі зовнішньоекономічної діяльності та міжнародного комерційного арбітражу, представники регіональних торгово-промислових палат, арбітри МКАС і МАК при ТПП України, студенти юридичних факультетів київських вузів. В роботі Арбітражних читань активну участь взяли представники судової влади України: Голова та заступник Голови Вищого господарського суду України, заступник Голови Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, судді місцевих та апеляційних судів та ін., що надало конференції особливий інтерес і практичну значимість.

У квітні 2014 р. підготовлено та видано збірник «Матеріали перших Міжнародних арбітражних читань пам'яті академіка Побірченка І.Г.», Київ, 2014.

Делегація МКАС при ТПП України у складі Голови МКАС при ТПП України Селівона М.Ф. та його заступника Захарченко Т.Г. взяла участь у роботі міжнародної науково-практичної конференції «Арбітраж в Молдові: здобутки та перспективи», яка відбулася 16 травня 2014 р. в Кишиневі і була присвячена 20-річчю арбітражу в Республіці Молдова. Учасниками конференції були також представники арбітражних центрів Азербайджану, Болгарії, Великобританії, Польщі, Росії, Румунії, України. На конференції обговорювалися не тільки питання розвитку арбітражу в Республіці Молдова, а й в цілому проблеми сучасного арбітражу: вдосконалення законодавства про арбітраж і новели національного законодавства про арбітраж в окремих державах; тлумачення патологічних арбітражних застережень; взаємодія арбітражу та судової влади; застосування забезпечувальних заходів; навчання арбітражу у вищих навчальних закладах. Члени української делегації взяли участь в обговоренні практично всіх доповідей і, зі свого боку, виступили з доповідями про застосування забезпечувальних заходів у міжнародному комерційному арбітражі (М.Ф. Селівон), а також про визнання та виконання арбітражних рішень (Т.Г. Захарченко), які викликали жваву дискусію.

4 вересня 2014 р. в приміщенні Київського регіонального центру Національної академії правових наук України відбувся круглий стіл на тему: «Межі втручання суду в міжнародний комерційний арбітраж», організований МКАС і МАК при ТПП України, Науково-дослідним інститутом приватного права і підприємництва НАПрНУ та Асоціацією цивілістів України. В роботі круглого столу взяли участь 72 учасники, серед яких були представники судової влади, представники іноземних та українських юридичних та адвокатських фірм, практикуючі юристи у галузі зовнішньоекономічної діяльності та арбітражу, арбітри МКАС і МАК при ТПП України, представники академічної та вузівської науки, студенти та аспіранти вищих навчальних закладів. На круглому столі були обговорені найбільш актуальні питання взаємодії державних судів і міжнародного комерційного арбітражу. Учасники круглого столу,

зокрема, представники судової влади, одноставно висловилися з приводу того, що необхідно вдосконалювати процесуальне законодавство, яке встановлює порядок оскарження, визнання і виконання арбітражних рішень, насамперед, в частині вилучення цих справ з компетенції судів першої інстанції і передачі їх на розгляд апеляційним судам.

Матеріали круглого столу були опубліковані в журналі «Право України» № 12 за 2014 рік, зокрема, статті Голови МКАС при ТПП України Селівона М.Ф. «Про деякі питання взаємодії судів з міжнародним комерційним арбітражем», заступника Голови МКАС при ТПП України Винокурової Л.Ф. «Про розвиток правової доктрини третейського розгляду в Україні», заступника Голови МКАС та МАК при ТПП України Захарченко Т.Г. «Державний суд як гарант дотримання обов'язковості арбітражної угоди при подачі до нього позову щодо суті спору», арбітра МКАС при ТПП України Зайця А.П. «Проблемні питання визнання і виконання рішень міжнародних комерційних арбітражних судів на території України», арбітра МКАС при ТПП України Подцерковного О.П. «Проблеми втручання судів у арбітражну діяльність в контексті підстав банкрутства та тлумачення «публічного порядку».

25 вересня 2014 р. Голова МКАС при ТПП України Селівон М.Ф. та його заступник Винокурова Л.Ф. взяли участь і виступили з доповідями на організованому Херсонською торгово-промисловою палатою практичному семінарі на тему: «Актуальні питання при підготовці та виконанні зовнішньоекономічних контрактів для ділових кіл Херсонської області, юристів та інших фахівців у галузі арбітражу і зовнішньої торгівлі».

1-4 жовтня 2014 р. в м. Празі, Чехія, відбувся XIII Міжнародний юридичний форум, в якому взяли участь Голова МКАС і МАК при ТПП України Селівон М.Ф. та відповідальний секретар МАК при ТПП України Арсентьева Т.А. Голова МКАС і МАК при ТПП України Селівон М.Ф. виступив на форумі з доповіддю: «Національні арбітражні інститути в контексті сучасних тенденцій на прикладі України».

Голова МКАС при ТПП України Селівон М.Ф. 23 жовтня 2014 р. взяв участь у засіданні Європейської Арбітражної Групи – нараді голів міжнародних арбітражних судів країн Східної та Центральної Європи, де виклав свою позицію про основні сучасні проблеми розвитку міжнародного комерційного арбітражу.

27-29 жовтня 2014 р. заступник Голови МКАС при ТПП України Захарченко Т.Г. взяла участь у міжнародній науково-практичній конференції «Право – міжнародна торгівля – економіка» у Високих Татрах, Словаччина, на якій виступила з доповіддю про розвиток в Україні альтернативних способів вирішення спорів.

Головою МКАС при ТПП України Селівон М.Ф. підготовлений розділ «Розвиток в Україні альтернативних (позасудових) способів вирішення спорів як ефективного засобу захисту прав та інтересів громадян і юридичних осіб», який опублікований в Збірнику вибраних праць Університету імені Павла Сафарика в Кошице (Словаччина), «PRAVO, OVSCHOD, EKONOMIKA IV», Кошице, 2014.

18-19 листопада 2014 р. в м Мюнхені (Німеччина) відбулася міжнародна конференція «Альтернативне вирішення спорів (ADR): фактор місцезнаходження в глобальній конкуренції – в центрі уваги Німеччина, Польща і Україна», в якій взяли участь більше 80 учасників з Німеччини, Польщі та України, серед яких були і Голова МКАС при ТПП України Селівон М.Ф. та його заступник Захарченко Т.Г., які виступили з доповідями та взяли участь у панельних дискусіях. У своїй доповіді Голова МКАС при ТПП України Селівон М.Ф., зокрема, розповів про тенденції, що намітилися у взаємодії між державними судами і арбітражем, наявні проблеми та шляхи їх вирішення.

З метою зменшення фінансових витрат суб'єктів підприємництва при зверненні до МКАС при ТПП України для вирішення зовнішньоекономічних спорів Рішенням Президії Торгово-промислової палати України від 24 квітня 2014 р. були внесені зміни до пункту 1 розділу III Положення про арбітражні збори та витрати (Додаток до Регламенту МКАС при ТПП України), якими зменшено розміри арбітражного збору при ціні позову від 2 000 001 долара США і вище.

Ціна позову у доларах США	Арбітражний збір у доларах США
до 10.000	1.800
від 10.001 до 50.000	1.800 + 6% від ціни позову понад 10.000
від 50.001 до 100.000	4.200 + 4% від ціни позову понад 50.000
від 100.001 до 200.000	6.200 + 3% від ціни позову понад 100.000
від 200.001 до 500.000	9.200 + 2% від ціни позову понад 200.000
від 500.001 до 1.000.000	15.200 + 1% від ціни позову понад 500.000
від 1.000.001 до 2.000.000	20.200 + 0,5% від ціни позову понад 1.000.000
від 2.000.001 до 5.000.000	25.200 + 0,45% від ціни позову понад 2.000.000
від 5.000.001 до 10.000.000	38.700 + 0,3% від ціни позову понад 5.000.000
від 10.000.001 до 20.000.000	53.700 + 0,2% від ціни позову понад 10.000.000
від 20.000.001 до 50.000.000	73.700 + 0,15% від ціни позову понад 20.000.000
понад 50.000.000	118.700 + 0,1% від ціни позову понад 50.000.000

У 2014 році продовжено роботу з підготовки пропозицій про внесення змін до Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» і Регламентів МКАС і МАК при ТПП України, зумовлених новітнім досвідом арбітражних інститутів світу та імплементацією в зазначені нормативні акти новел Типового закону ЮНСІТРАЛ про міжнародний комерційний арбітраж і Арбітражного регламенту ЮНСІТРАЛ.

§ 1. Кількість справ, прийнятих до провадження МКАС при ТПП України в 2014 році

За період з 1 січня по 31 грудня 2014 року до провадження МКАС при ТПП України було прийнято 696 справ, що на 268 справ більше, ніж у 2013 році.

Динаміка кількості справ, прийнятих до провадження МКАС при ТПП України з 2000 по 2014 роки, виглядає наступним чином:

§ 2. Розгляд справ у 2014 році

У 2014 році МКАС при ТПП України розглянув і виніс рішення по 356 справах, з яких 144 справи (40%) були розглянуті колегіальним складом Арбітражного суду і 212 справ (60%) – одноособовим. При цьому по 2 справах рішення було прийнято на узгоджених сторонами умовах, а по 15 справах складом Арбітражного суду були винесені постанови про припинення арбітражного розгляду.

По 48 справах рішення були винесені українською мовою, по одній справі – російською та англійською мовами, по одній справі – англійською мовою, а по інших справах (306 справ) – російською мовою.

Із загальної кількості розглянутих справ 201 справу було прийнято до провадження в 2014 році, 154 справ – в 2013 році та 1 справу – в 2012 році.

Із загальної кількості прийнятих в 2014 році до провадження справ (696 справ) провадження по 105 справах було припинено без розгляду (головним чином, через несплату позивачем арбітражного збору або за його заявою) постановами Голови МКАС при ТПП України.

95 справ призначено до розгляду на січень-березень 2014 року, по 1-й справі провадження зупинено.

У розгляді справ МКАС при ТПП України у 2014 році неодноразово брали участь іноземні арбітри – з Білорусі, Молдови, Російської Федерації, Словаччини, Швеції.

§ 3. Географія сторін

Сторони у справах, зареєстрованих МКАС при ТПП України у 2014 році (696 справ), були з 49 країн, у тому числі, з 40 країн далекого зарубіжжя, 8 держав СНД та України.

З далекого зарубіжжя брали участь сторони з наступних країн:

Австрія (6 справ), Алжир (1 справа), Беліз (3 справи), Бельгія (1 справа), Болгарія (2 справи), Британські Віргінські Острови (19 справ), Великобританія (79 справ), Греція (2 справи), Грузія (7 справ), Данія (3 справи), Естонія (3 справи), Єгипет (2 справи), Ізраїль (3 справи), Індія (8 справ), Іспанія (2 справи), Італія (3 справи), Китай (16 справ), Кіпр (61 справа), Корея (1 справа), Латвія (1 справа), Литва (3 справи), Ліхтенштейн (3 справи), Маршаллові острови (2 справи), Монголія (1 справа), Нідерланди (2 справи), Німеччина (9 справ), ОАЕ (33 справи), Панама (2 справи), Польща (57 справ), Румунія (3 справи), Саудівська Аравія (1 справа), Сербія (1 справа), Словаччина (4 справи), США (3 справи), Туреччина (5 справ), Угорщина (4 справи), Франція (2 справи), Чехія (9 справ), Швейцарія (65 справ), West Indies (3 справи).

З держав СНД сторонами у справах були: Азербайджан (11 справ), Білорусь (76 справ), Вірменія (6 справ), Казахстан (18 справ), Киргизстан (1 справа), Молдова (13 справ), Російська Федерація (116 справ), Узбекистан (15 справ).

Участь іноземних сторін у справах МКАС

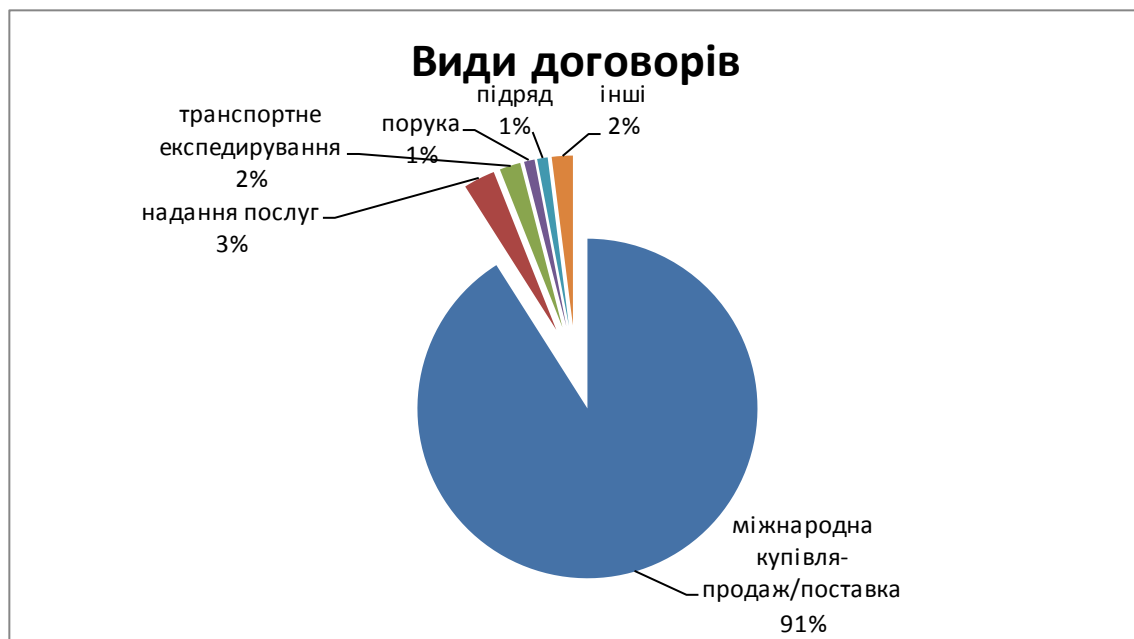

§ 4. Види спірних договорів

Більшість спорів, переданих на розгляд МКАС при ТПП України у 2014 році, як і в попередні роки, пов'язані з договорами поставки та міжнародної купівлі-продажу товарів і стосуються порушень контрактних зобов'язань з оплати або поставки товарів. Певна кількість спорів пов'язана з якістю поставленого товару, з наданням послуг, транспортно-експедиційним обслуговуванням. Менше спорів – пов'язаних з підрядом, порукою, позикою.

Із загальної кількості справ, прийнятих до провадження МКАС при ТПП України у 2014 році (696 справ), переважна більшість справ – 639 справ (тобто 91,8%) була пов'язана з договорами міжнародної купівлі-продажу/поставки товарів, 18 справ – з договорами про надання послуг, 16 справ – з договорами транспортного експедирування, 5 справ – з договорами поруки, 5 справ – з договорами підряду, 3 справи – з договорами позики, 2 справи – з договорами комісії, 2 справи – з договорами застави, 2 справи – з дилерськими договорами

та по одній справі – з договорами про співпрацю, проведення виставки і деякими іншими видами договорів.

§ 5. Строки арбітражного розгляду справ

У 2014 році МКАС при ТПП України розглянув і виніс рішення у 356 справах. Терміни розгляду зазначених справ (від прийняття справи до провадження і до винесення рішення у справі) склали: від 3 до 4 місяців – 160 справ; від 5 до 6 місяців – 128 справ; від 7 до 9 місяців – 56 справ; від 10 до 12 місяців – 9 справ; понад 12 місяців – 3 справи.

З метою прискорення арбітражного розгляду, МКАС при ТПП України у 2014 році в більшості випадків здійснював відправку відповідачам документів у справі (позовних матеріалів, повісток, ухвал про відкладення розгляду, рішень) кур'єрською поштою.

Голова МКАС і МАК
при ТПП України
30 січня 2015 року

М.Ф. Селівон